

Міністерство освіти і науки України
Польське Товариство педагогіки філософічної
імені Броніслава Ф.Трентовського (TRF)
Наукове польсько-українське товариство Україна-Польща
Національна академія педагогічних наук України,
Відділення загальної педагогіки та філософії освіти
Інститут вищої освіти НАПН України
Інститут педагогіки НАПН України
Інститут філософії імені Григорія Сковороди НАН України
Університет Григорія Сковороди в Переяславі
Національний літературно-меморіальний музей Г.С.Сковороди
Харківський національний педагогічний університет
імені Г.С. Сковороди

МАТЕРІАЛИ
XXIII міжнародної
науково-практичної конференції
ОСВІТА І ДОЛЯ НАЦІЇ
ОСВІТА ТА ЕКЗИСТЕНЦІЙНІ ВИКЛИКИ
СУЧАСНОСТІ:
ВІЙНА ТА НОВІ РІЗНОВИДИ ПАНДЕМІЇ

30 вересня 2022 року

Харків
ХНПУ – 2022

над наслідками надмірного споживання техне для власного здоров'я, так і цивілізації в цілому.

Отже, на сучасному етапі розвитку людства проблема взаємодії людини та техніки виходить за межі її функціонально-практичного здійснення у царину екзистенційного, порушуючи питання балансу техне в світі людини. Саме тому, дослідження гуманістичного потенціалу технічної творчості стає не тільки теоретичною бажаністю, але й фактичною вимогою сьогодення. Здійснення цієї вимоги можливе лише за умови глибоко гуманістичного усвідомлення відповідальності за наслідки технічної творчості як на особистому рівні творця, так і на планетарному.

Література

1. Anders Gunther Die Antiquiertheit des Menschen. 1956.
2. Jaspers Karl Vom Ursprung und Ziel der Geschichte. Herausgegeben von. Kurt Sauer. 10. – 2017.

АКТУАЛЬНІ СМИСЛИ НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ В КОНТЕКСТІ МИРУ І ВІЙНИ

*Бережний Л.Г., аспірант кафедри філософії,
Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди*

Актуальність питання виховання патріотизму та розвитку національної свідомості в українському суспільстві в останні десятиліття значно посилюється цілою низкою зовнішніх та внутрішніх викликів, обумовлених як ситуацією, що склалась у світі, так і в українському суспільстві, яке переживає складний і багато у чому суперечливий процес національного самоствердження. Це торкається кількох генерацій українців, політична соціалізація яких відбувалась не в однакових умовах, а політичне виховання здебільшого наповнювалось абстрактними і ситуативними смислами, які потребують уточнення і конкретизації.

Поштовхом для перегляду смислів національно-патріотичного виховання у контекстах війни та миру стали повномасштабні воєнні дії в Україні, які розпочались з 24 лютого 2022 року. Цей факт спонукає до пошуку шляхів посилення ефективності національно-патріотичного виховання молоді, адже від

цього без перебільшень, залежить існування та подальший розвиток України як суверенної держави. Акцентування семантик миру та війни у визначенні змісту та конкретизації завдань національно-патріотичного виховання в свою чергу потребує уточнення концептів «мир» і «війна». У сучасному дискурсі, присвяченому цій проблематиці здебільшого звертається увага на онтологічний аспект понять «мир» та «війна», де фіксуються смислові нюанси і відтінки цих понять, розглянутих у проблемному полі філософської антропології, філософії історії та політики. Парадоксальні взаємопереходи цих понять відомі ще з античності, але їхнє смислове розширення, як відомо, відбулось у Новий час. Підґрунтям розгляду актуальних смислів національно-патріотичного виховання у контекстах миру і війни стали ідеї Ф. Бекона, Т. Гоббса, Дж. Локка, Е. Роттердамського, І. Канта, Й. Фіхте, Г. Сковороди та ін. Так, Е. Роттердамський у своєму творі «Скарги світу» закликає кожну людину бути толерантною, боронити мир, захищати його, створювати, укріпляти.

Толерантність як європейська універсалія набула аргументативного підкріплення у працях Канта, який вносить до семантик війни та миру політико-правові та морально-етичні смисли, вважаючи, вважає, що вічний мир – це своєрідна надмета, яку можна досягти на консенсусній основі через вагомі домовленості між всіма країнами світу. Гегелівська діалектика війни та миру в умовах цивілізації переосмислюється У. Беком, який акцентує дієвість формули «мир – це війна» [1, с. 10–11]. Це можна вважати продовженням дискурсу про межі толерантності у горизонтах постконвенціональної моралі з неприпустимою позицію пацифізму у випадку нетолерантності та агресії до незалежних держав.

Війна в Україні виявила ще один аспект, який здебільшого не ураховується в національно-патріотичному вихованні. Це торкається історичних містифікацій та ідеологічних перекручень історичної пам'яті. Як приклад такого зловживання Г. Зассе наводить широке застосування у російській імперській політиці атрибуту «пострадянський», застосування якого поширюються у спробах легітимації війни на Україні [2, с. 8].

Критичне переосмислення досвіду людської історії має понятійно-конститутивну форму. Осмислення злочинів тоталітарних режимів через освітні та виховні стратегії може бути передумовою формування на основі моральних цінностей і почуттів та морального ставлення до своєї країни. Протягом багатьох років в Україні формується нова ціннісна політика у сфері національно-патріотичного виховання. Стан війни утворюється внаслідок

істотних розбіжностей у розумінні своїх життєвих прав двома сторонами, що спричиняє фізичні дії на знищення та пригноблення іншого або розрив комунікацій на когнітивному рівні, коли відсутність розуміння іншого робить неможливим спілкування. Стан миру, навпаки, створюється завдяки досягнутому порозумінню, коли стає можливим нормальне спілкування, орієнтоване на пошук спільних смислів.

Для національно-патріотичного виховання дуже небезпечною є ситуація, коли народ звикається із роллю жертви. Та й останні послання росії, говорять саме за це, що Україна була створено штучно, але це помилкова точка зору. Зрозуміти наші часи не можна виходячи лише з бачення історії, тільки досконале вивчення подій формує позицію самовпевненості, щоб зрозуміти причини тоталітарних злочинів, та засвоїти сторінки минулого.

Війни і конфлікти виникають унаслідок розбіжностей в уявленнях великих соціальних груп, держав і народів щодо того, яким має бути світовий порядок, спроможний надати комфортне та безпечне життя, гарантії справедливості і захист людини. Те або інше розуміння світового порядку формується й усвідомлюється у рамках певної парадигми стратегічного бачення, яка пропонує свою модель розуміння реальності та надає певний смисл людському існуванню завдяки проекції на майбутнє.

У теперішній ситуації національно-патріотичне виховання повинно охоплювати всі сфери життя, наприклад популяризація українського контенту, розвиток медіа-освіти, поширення знань про наших видатних співвітчизників-державотворців, науковців, освітян, митців, спортсменів, наших захисників. Молодь має бути занурена не в пострадянський контент, а знати свою історію та культуру, підтримувати традиції та поважати свою країну

Отже, сукупність смислів національного-патріотичного виховання, пов'язаних з війною та миром з часом трансформуються на усталені наративи, які формують наступність історичної пам'яті та спрямовані на підтримку ідентичності.

Література

1. Beck Ulrich (2005). Der kosmopolitische Blick oder: der Krieg ist der Frieden. Frankfurt am Main: Suhrkamp.
2. Sasse Gwendolyn (2022). Der Krieg gegen die Ukraine. Hintergründe, Ereignisse, Folgen. München: Beck.

20. Бережний Л.Г. Актуальні смисли національного-патріотичного виховання у контекстах миру і війни	48
21. Васильєв О.М. Перспективи самореалізації людини у ситуації війни та вимушеної ізоляції	51
22. Верецагін О.В. Стиль military в опціях війни та миру	52
23. Водовозов І.С. Інженерне мислення в опціях війни та миру.....	54
24. Доценко Є.А. Трудове право: адаптації до воєнного стану.....	55
25. Коростильов Г.Л. Використання комп'юторних імітаційних моделей в начальному процесі курсантів електротехнічних спеціальностей під час пандемії та військового конфлікту в Україні	57
26. Лугова М.С. Діти Рейху: особливості педагогічної думки нацистської Німеччини.....	59
27. Разводова Т.О. Етичні аспекти дистанційного навчання у добу пандемії COVID-19	64
28. SunWei Idea, content and implementation path of online education in the context of epidemic situation	65
29. Dezhong Wang E-education and new forms of sociality in the condition of pandemic.....	67
30. Полунін Є.В. Зруйнована скульптура і пошкоджене людське тіло: меми війни.....	68
31. Толстокорий Д.В. Міжнародне право та наслідки його порушень: рефлексії на війну в Україні.....	69
32. Чепегін І.В. Сучасна концептуалізація кордонів	73